

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	9
-----------------	---

1. WSTĘP	11
----------------	----

1.1. Miejsce geografii politycznej w nauce światowej i polskiej	11
1.2. Przedmiot geografii politycznej i konwencje narracji	13
1.3. Przedmiot i cel książki	15
1.4. Terminologia	20

2. GEOPOLITYKA, RACJA STANU

I INTERESY NARODOWE	23
---------------------------	----

2.1. Geopolityka	23
2.1.1. Dwie czy cztery geopolityki?	23
2.1.2. Rozwój geopolityki biologicznej	24
2.1.3. Polska geopolityka geograficzna	27
2.1.4. Rozwój geopolityki politycznej	31
2.1.5. Geopolityka ekonomiczna	33
2.1.6. Światowy system ekonomiczno-polityczny	33
2.1.7. Zmiana geopolitycznego położenia Polski	36
2.2. Racja stanu a interesy narodowe	37
2.2.1. Racja stanu	37
2.2.2. Racja stanu współczesnej Polski	38
2.2.3. Polskie interesy narodowe	42

3. PAŃSTWO	47
------------------	----

3.1. Państwo a kraj	47
3.2. Istota państwa	49
3.3. Państwo a suwerenność	52

3.4. Klasyfikacje państw	54
3.4.1. Typy genetyczne państwa	54
3.4.2. Typy społeczne państwa	55
3.4.3. Systemy państwowe	56
3.4.4. Formy ustrojowe państwa	58
3.4.5. Systemy sprawowania władzy	59
3.4.6. Modele polityczno-ustrojowe państwa	60
3.4.7. Modele terytorialno-ustrojowe państwa unitarnego	62
3.4.8. Polityczno-ekonomiczne modele państwa	62
3.5. Nazwy państw	63
3.6. Liczba państw świata	66
3.7. Znaczenie państwa	69
3.7.1. Wielkość państw	69
3.7.2. Siła państwa	72
3.7.3. Władza polityczna a ekonomiczna	85
3.8. Terytorium państwa	92
3.8.1. Państwo a terytorium	92
3.8.2. Efektywne terytorium i efektywny obszar państwa	95
3.8.3. Morfologia państwa	97
3.8.4. Enklawy i eksklawy	100
3.9. Stolica państwa i jego obszar załączkowy	105
3.9.1. Stolica	105
3.9.2. Rdzeń załączkowy państwa	109

4. GRANICE, POGRANICZA I KRESY 118

4.1. Granice	118
4.1.1. Istota granicy	118
4.1.2. Granica, rubież, pogranicze	120
4.1.3. Naturalność granic	120
4.1.4. Granice pierwotne i wtórne	126
4.1.5. Granice dzielące i łączące	129
4.1.6. Zmienność i stabilność granic	130
4.1.7. Spory graniczne i terytorialne	131
4.2. Kresy	135
4.2.1. Pojęcie kresów	135
4.2.2. Cechy kresów	140
4.2.3. Orientalizacja kresów	143
4.2.4. Kresy a przedmurze	144
4.2.5. Kresy a kolonie	144
4.2.6. Kresy a państwa siostrzane	146

4.2.7. Kresy bez państwa	146
4.2.8. Quasi-kresy	150

5. NARÓD I TOŻSAMOŚĆ EUROPEJSKA

5.1. Naród	153
5.1.1. Koncepcje narodu	153
5.1.2. Procesy narodotwórcze	154
5.1.3. Naród a nacjonalizm	162
5.1.4. Mniejszości narodowe i etniczne	166
5.1.5. Prawo narodów do samostanowienia	168
5.1.6. Naród a język	169
5.2. Tożsamość europejska	172
5.2.1. Europa jako przestrzeń kulturowa	172
5.2.2. Granice i koncepcje Europy	175
5.2.3. Podziały Europy	178
5.2.4. Koncepcje zjednoczonej Europy	181

6. PRZEMIANY PRZESTRZENI POLITYCZNEJ ŚWIATA

6.1. Mapa polityczna, przestrzeń polityczna, kodeks geopolityczny ...	184
6.2. Starożytność	186
6.3. Średniowiecze	188
6.4. Wielkie odkrycia geograficzne	190
6.5. Porządek westfalski	193
6.6. Porządek napoleoński	195
6.7. Porządek wiedeński	197
6.8. Imperializm	199
6.9. Pierwsza wojna światowa	202
6.10. System wersalski	205
6.11. Antywersalski Nowy Ład	207
6.12. System jałtańsko-poczdamski	213
6.13. Dekolonizacja	216
6.14. Globalizacja	218

7. EKONOMICZNO-POLITYCZNA STRUKTURA WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA

7.1. Tradycyjne podziały świata	226
7.1.1. Koncepcje	226
7.1.2. Terminologia i mierniki rozwoju	229

7.2.	Współczesny podział świata	229
7.2.1.	Podstawy koncepcyjne	232
7.2.2.	Rdzeń	234
7.2.3.	Semiperyferie	234
7.2.4.	Peryferie	235
7.2.5.	Tło	236
7.2.6.	Strefa izolacji	238
7.3.	Instytucje polityczne	238
 8. ZAKOŃCZENIE		242
 LITERATURA		248
 SKOROWIDZ		257